

การศึกษาเปรียบเทียบการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาว ของคำทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสในนวนิยายแปลเป็นภาษาไทยกับ หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2554¹

สัชชัย สุลักษณ์านนท์*

คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประเทศไทย

Comparative Studies on the Use of Short and Long Vowel Sounds in French Loanwords in Novels Translated into Thai with the Royal Society of Thailand System for Transcribing French Words into Thai (2011)

Sanchai Suluksananon*

Faculty of Liberal Arts, Thammasat University, Thailand

Article Info

Research Article

Article History:

Received 25 August 2024

Revised 3 October 2024

Accepted 4 October 2024

คำสำคัญ

ภาษาฝรั่งเศส

ภาษาไทย

คำทับศัพท์

สระเสียงยาว

สระเสียงสั้น

* Corresponding author

E-mail address:

ssuluksananon@hotmail.com

บทคัดย่อ

หลักเกณฑ์การทับศัพท์คำภาษาฝรั่งเศส ฉบับราชบัณฑิตยสถานมีความสลับซับซ้อนอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวของภาษาไทยในการทับศัพท์นั้นต้องขึ้นอยู่กับโครงสร้างของพยางค์และเสียงพยัญชนะสะกดของคำภาษาฝรั่งเศส การเลือกใช้รูปสระจึงจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางด้านสัทศาสตร์และสัทวิทยา งานวิจัยชิ้นนี้เน้นศึกษาเปรียบเทียบคำทับศัพท์ในงานวรรณกรรมแปลกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างระหว่างการใช้สระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของคำทับศัพท์ในงานแปลและหลักเกณฑ์ของราชบัณฑิตยสถาน และผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่าความยุ่งยากของหลักเกณฑ์ดังกล่าวอาจเป็นอุปสรรคสำคัญที่จะนำไปใช้เป็นแนวทางปฏิบัติ นักแปลจึงน่าจะยังคงทับศัพท์ตามการเปล่งเสียงของตน การเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวมักขึ้นอยู่กับตำแหน่งเน้นเสียงหรือไม่เน้นเสียง คำทับศัพท์ในงานแปลจึงยังมีรูปแบบที่แตกต่างจากหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

¹ งานวิจัยนี้ได้รับทุนสนับสนุนการทำวิจัยจากกองทุนวิจัยคณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ประจำปีงบประมาณ 2567, สัญญาเลขที่ 6/2567

Keywords:

French,
Thai language,
loanwords,
long vowels,
short vowels

Abstract

French and Thai have different sound systems and use different sets of symbols for writing purposes. Using different sets of written symbols for the same language may cause some confusion in pronunciation. In the French writing system, short or long vowels are not present as in Thai language. In transliterating into the Thai alphabet, French vowels must be converted into short vowel or long vowels. Characters from different individual writing systems are often converted differently. Therefore, the Thai Royal Society introduced a system for transcribing French words into Thai language. Yet complexities result, derived from basing transliteration on syllabic structure and the type of vowels sounds. Ultimately, many translators prefer to follow their own individual approaches to convert French words into Thai language.

1. บทนำ

การทับศัพท์เสียงสระภาษาฝรั่งเศสมีความสลับซับซ้อนและยุ่งยากอย่างมาก เพราะภาษาไทยมีรูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาว ในขณะที่ภาษาฝรั่งเศสไม่มีสัญลักษณ์พิเศษในการกำกับการเปล่งเสียงสระปกติหรือลากเสียงยาว หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสของราชบัณฑิตยสถานอาศัยโครงสร้างพยางค์และพยัญชนะสะกดเป็นตัวกำหนดการใช้รูปสระแบบใด กฎเกณฑ์ดังกล่าวจึงต้องอาศัยความรู้ทางสัทศาสตร์และสัทวิทยา นอกจากนั้นแล้ว รูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาวดูเหมือนจะสวนทางกับหลักการที่แท้จริงของการเปล่งเสียงสระของคำภาษาฝรั่งเศส เพราะการเปล่งเสียงสระลากยาวหรือไม่นั้นต้องขึ้นอยู่กับตำแหน่งเน้นเสียงหรือตำแหน่งไม่เน้นเสียง แต่หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานไม่ได้พิจารณาถึงตำแหน่งของการปรากฏแต่ประการใด ด้วยเหตุนี้เองจึงทำให้เกิดคำถามว่าคำทับศัพท์ที่พบเห็นในงานวรรณกรรมแปลนั้นจะเป็นไปตามแนวทางเดียวกับหลักเกณฑ์อันสลับซับซ้อนของราชบัณฑิตยสถานในการทับศัพท์หรือไม่

2. สมมติฐานของการวิจัย

ระบบเสียงของภาษาฝรั่งเศสไม่มีสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวเหมือนภาษาไทย แต่เป็นการเปล่งเสียงสระปกติและลากเสียงสระให้ยาวขึ้นตามเงื่อนไขบางประการ ดังนั้นจึงไม่มีอักษรเฉพาะกำกับเสียงสั้นหรือเสียงยาว เมื่อต้องทับศัพท์เป็นภาษาไทยซึ่งบังคับให้ต้องเลือกระหว่างรูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาว ปัญหาในการเลือกใช้รูปสระจึงหลีกเลี่ยงไม่ได้ หลักเกณฑ์การทับศัพท์เสียงสระของราชบัณฑิตยสถานก็มีความสลับซับซ้อนอย่างมาก เพราะจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทางสัทศาสตร์และสัทวิทยาในการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาว คำทับศัพท์มักไม่ได้เป็นไปตามแนวทางเดียวกันกับหลักเกณฑ์ดังกล่าว จึงสมมติฐานได้ว่า นักแปลน่าจะเลือกใช้รูปสระตามความเข้าใจหรือการเปล่งเสียงของตนเอง เป็นสำคัญซึ่งอาจจะไม่ตรงกับกรการเปล่งเสียงที่แท้จริงของภาษาฝรั่งเศส

3. วิธีการเก็บข้อมูล

คำทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสรวบรวมจากวรรณกรรมแปลจากต้นฉบับภาษาฝรั่งเศสและตีพิมพ์หลังการเผยแพร่ของหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ฉบับราชบัณฑิตยสถาน ปี พ.ศ. 2554 งานวรรณกรรมบางชิ้นอาจแปลก่อนหน้านั้นและตีพิมพ์ในภายหลัง ดังนั้นจึงได้เผื่อระยะเวลาอีกสามปีเพื่อให้หลักเกณฑ์ได้เผยแพร่และเป็นที่รับรู้อย่างทั่วถึง ผลงาน

วรรณกรรมแปลจึงต้องตีพิมพ์ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2557 เป็นต้นมา เนื่องจากงานวิจัยชิ้นนี้เริ่มต้นช่วงต้นปี พ.ศ. 2566 ดังนั้นจึงไม่นำเอาผลงานแปลที่ปรากฏตั้งแต่ปีดังกล่าวมาใช้ นักแปลบางคนอาจแปลผลงานหลายชิ้น ก็เลือกมาเพียงชิ้นเดียว ในการวิจัยนี้จึงไม่นำเอาปีของการตีพิมพ์มาเป็นเงื่อนไขของการทับศัพท์อีก หนังสือวรรณกรรมแปลที่นำมาใช้เป็นกลุ่มตัวอย่างในการศึกษาเปรียบเทียบมีจำนวนทั้งสิ้น 9 เล่ม ได้แก่ *เทพตำนานซีซีฟ* (อัลแบร์ต กามูส์, 2558), *ซูรักอังกฤษ* (มาร์เกอริต ดูราส, 2558), *โมเดราโต กันตาบิเล* (มาร์เกอริต ดูราส, 2560), *ดาร์ตาญังกับสามทหารเสือ* (อเล็กซองดร์ ดูมาส์, 2560), *การเนรเทศและอาณาจักร* (อัลแบร์ต กามูส์, 2562), *มโนธรรมกลับด้าน* (อ็องเดร ผีดุ, 2565), *นังแมวเหมียว* (โคแล็ต, 2565), *คำสารภาพเที่ยงคืน* (ฌอร์ฌ ดูว์อาแมล, 2565), *จักรกลของหัวใจ* (มาเรียส มาลซียเอ, 2565)

4. การวิเคราะห์ข้อมูลและผลการวิจัย

ในภาษาฝรั่งเศส การลากเสียงสระให้ยาวขึ้นจะเกิดขึ้นเฉพาะกับพยางค์ปิดที่ตำแหน่งเน้นเสียง โดยมีพยัญชนะสะกดบางเสียงเท่านั้นที่ทำให้สระลากเสียงยาว ได้แก่ เสียง [ʒ], [z], [v], [r] และ [vr] เสียงสระ [o], [ɔ] และ [ɑ] รวมถึงสระนาสิกทุกเสียง [ɛ̃], [ɑ̃], [õ], [œ̃] จะต้องลากเสียงยาวเมื่อตามหลังด้วยเสียงพยัญชนะสะกด ไม่ว่าจะเป็นพยัญชนะโฆษะหรืออโฆษะก็ตาม (Léon, 1961, p. 18-19; Malmberg, 1972, pp. 34-35) นอกจากนั้นแล้วสระในตำแหน่งเน้นเสียงจะเปล่ง “เสียงสั้น” ในขณะที่สระในตำแหน่งไม่เน้นเสียงจะลาก “เสียงยาว” (Béchade, 1989, pp. 30-31; Léon, 1961, p. 17)

ตรงกันข้าม หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส กำหนดเอาไว้ว่า

“๖. [...] เสียงสระส่วนใหญ่ในพยางค์ปิดที่ตามด้วยพยัญชนะอโฆษะ (sour) ซึ่งได้แก่เสียง p, t, k, s, f และ ʃ สั้นกว่าเสียงสระในพยางค์เปิดและพยางค์ปิดที่ตามด้วยพยัญชนะโฆษะ (sonore) ซึ่งได้แก่ เสียง b, d, g, z, v, ʒ, l, r, m, n และ ɲ จึงได้กำหนดให้ถ่ายเสียงสระในพยางค์ปิดที่ตามด้วยพยัญชนะอโฆษะเป็นสระเสียงสั้น และเสียงสระในพยางค์ปิดที่ตามหลังด้วยพยัญชนะโฆษะรวมทั้งเสียงสระในพยางค์เปิดเป็นสระเสียงยาว” (ราชบัณฑิตยสถาน, 2555, น. 2)

หากเปรียบเทียบการใช้สระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวของราชบัณฑิตยสถานกับหลักการลากเสียงยาวของภาษาฝรั่งเศสแล้วก็จะเห็นถึงความแตกต่างอย่างมาก การลากเสียงยาวของภาษาฝรั่งเศสจะเกิดขึ้นเฉพาะในพยางค์ปิดเท่านั้น ส่วนในพยางค์เปิดจะเป็นการเปล่งเสียงสระธรรมดา และในพยางค์ปิดนั้น ความสอดคล้องกันจะปรากฏให้เห็นในน้อยกรณีมากดังที่แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนในตารางเปรียบเทียบข้างล่างนี้

ตารางที่ 1

การใช้รูปสระเสียงยาวในคำทับศัพท์ภาษาไทยกับการแปลงเสียงลากยาวตามหลักสัทวิทยาภาษาฝรั่งเศส
ในพยางค์ปิดที่ตำแหน่งเน้นเสียง

พยัญชนะสะกดในพยางค์ปิด			ราชบัณฑิตยสถาน	ภาษาฝรั่งเศส
ตำแหน่งเน้นเสียง			รูปสระยาว	เสียงลากยาว
พยัญชนะอโฆษะ	เสียงกัก	[p]	✗	✗
		[t]	✗	✗
		[k]	✗	✗
	เสียงเสียดแทรก	[f]	✗	✗
		[s]	✗	✗
		[ʃ]	✗	✗
พยัญชนะโฆษะ	เสียงกัก	[b]	✓	✗
		[d]	✓	✗
		[g]	✓	✗
	เสียงเสียดแทรก	[v]	✓	✓
		[z]	✓	✓
		[ʒ]	✓	✓
	เสียงนาสิก	[m]	✓	✗
		[n]	✓	✗
		[ɲ]	✓	✗
	เสียงเหลว	[l]	✓	✗
		[ʀ]	✓	✓
อรรหสระ		[j]	✓	✗

การใช้รูปสระเสียงยาวในคำทับศัพท์ของเสียงสะกดโฆษะตรงกับการแปลงเสียงลากยาวของภาษาฝรั่งเศสเพียงไม่กี่เสียง ได้แก่ เสียง [v], [z], [ʒ], [ʀ] ในขณะที่เสียงพยัญชนะโฆษะ [b], [d], [g], [m], [n], [ɲ] และ [l] รวมถึงเสียงอรรหสระ [j] ไม่ได้ทำให้สระมีเสียงยาวขึ้นในกรณีของสระ [o] และ [ø] ซึ่งต้องลากเสียงให้ยาวขึ้นเมื่อมีพยัญชนะสะกดตามหลังมานั้น ราชบัณฑิตยสถานได้กำหนดให้ใช้อักษร โอ และ เออ ซึ่งเป็นสระเสียงยาวทั้งในพยางค์เปิดและพยางค์ปิดโดยไม่ต้องคำนึงถึงความเป็นโฆษะของพยัญชนะสะกด ดังนั้นหลักเกณฑ์จึงสอดคล้องกับการลากเสียงยาวของภาษาฝรั่งเศสเฉพาะในพยางค์ปิด แต่ก็ไม่ตรงกับการแปลงเสียงที่แท้จริงของภาษาฝรั่งเศสในพยางค์เปิด สำหรับสระนาสิกนั้น ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้รูปเสียงสั้น อ็อง [ɑ̃], แอ็ง [ɛ̃], อง [ɔ̃] และ เอ็ง [œ̃] ในทุกกรณี ไม่ว่าจะเป็นพยางค์เปิดหรือพยางค์ปิด นั่นก็แสดงให้เห็นถึงความไม่สอดคล้องกับการแปลงเสียงที่แท้จริงเมื่อเป็นพยางค์ปิด เพราะสระนาสิกจะลากเสียงยาวเมื่อมีเสียงพยัญชนะสะกดตามหลังมา ไม่ว่าจะเป็นเสียงโฆษะ

หรืออโฆะก็ตาม ในส่วนของเสียงอรรธสระนั้น ราชบัณฑิตยสถานพยายามที่จะถอดเสียงให้แตกต่างจากสระปฏิภาค ([u]/[w] และ [y]/[ɥ]) และแตกต่างระหว่างกัน ([w]/[ɥ]) จนทำให้บางครั้งไม่สอดคล้องกับการเปล่งเสียงของภาษาฝรั่งเศสดังที่แสดงให้เห็นในตารางเปรียบเทียบข้างล่างนี้

ตารางที่ 2

การใช้รูปสระเสียงยาวในคำทับศัพท์ภาษาไทยกับการเปล่งเสียงตามหลักสัทวิทยาภาษาฝรั่งเศสของเสียงสระ [u]/[y] และอรรธสระ [w]/[ɥ]

			ราชบัณฑิตย	ภาษาฝรั่งเศส
			รูปสระยาว	เสียงลากยาว
[u]	พยางค์เปิด		✓	✗
	พยางค์ปิด	อโฆะ	✗	✗
		โฆะ	✓	±
[y]	พยางค์เปิด		✓	✗
	พยางค์ปิด	อโฆะ	✗	✗
		โฆะ	✗	±
[w] + สระ			✓	✗
[ɥ] + สระ			✗	✗

หมายเหตุ : เครื่องหมาย ± เฉพาะพยัญชนะบางเสียงตามหลักสัทวิทยาของภาษาฝรั่งเศส ไม่ใช่พยัญชนะโฆะทุกเสียง

การศึกษาของการทับศัพท์เสียงสระเป็นรูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวในภาษาไทย แบ่งออกเป็นการถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงยาวหรือรูปสระเสียงสั้นโดยมีเงื่อนไข ได้แก่ เสียงสระ [a], [e], [o], [i], [u], [y] การถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงยาวโดยไม่มีเงื่อนไข ได้แก่ เสียงสระ [e], [o] รวมเสียงอรรธสระ [j], [w] และการถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงสั้นโดยไม่มีเงื่อนไข ได้แก่ เสียงอรรธสระ [ɥ] และเสียงสระนาสิก [õ], [œ], [ɛ], [ä]

4.1 การถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงยาวหรือสระเสียงสั้นโดยมีเงื่อนไข

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้เสียงสระเหล่านี้ใช้รูปสระเสียงยาวในพยางค์เปิด ส่วนในพยางค์ปิดนั้น การใช้รูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวจะขึ้นอยู่กับเสียงพยัญชนะสะกดที่ตามหลังมา เสียงอโฆะใช้กับรูปพยัญชนะเสียงสั้น เสียงโฆะใช้กับรูปสระเสียงยาว

4.1.1 การถอดเสียง [a] ในคำทับศัพท์

จากตารางที่ 3 สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [a] ทั้งในพยางค์เปิดและพยางค์ปิด พยางค์ที่ปรากฏเสียง [a] ทั้งหมด 315 พยางค์ (โดยไม่มีการนับคำซ้ำ) แบ่งออกเป็นพยางค์เปิด 132 พยางค์ และพยางค์ปิด 183 พยางค์ ซึ่งแบ่งย่อยเป็นตำแหน่งไม่เน้นเสียง 87 พยางค์ และตำแหน่งเน้นเสียง 96 พยางค์ ในพยางค์เปิดมีการใช้รูปสระเสียงยาว 125 พยางค์ รูปสระเสียงสั้นของพยางค์เปิดมีเพียง 17 พยางค์ และทั้งหมดก็อยู่ในตำแหน่งไม่เน้นเสียง ส่วนในพยางค์ปิดนั้นแบ่งออกเป็นพยัญชนะอโฆชะ 41 พยางค์ และพยัญชนะโฆชะ 142 พยางค์ ในกรณีของพยัญชนะโฆชะนั้นมีรูปสระเสียงยาว 117 พยางค์ และรูปสระเสียงสั้น 25 พยางค์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในตำแหน่งไม่เน้นเสียง ในกรณีของพยัญชนะอโฆชะนั้นมีการใช้รูปสระเสียงสั้นเพียง 13 พยางค์ แต่เป็นรูปสระเสียงยาวถึง 28 พยางค์ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วจะอยู่ในตำแหน่งเน้นเสียง ดังนั้นจึงพอจะสรุปได้ว่าเสียง [a] มักถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงยาวเป็นส่วนใหญ่ ถึงแม้ว่าพยัญชนะสะกดจะเป็นเสียงอโฆชะก็ตาม การทับศัพท์ด้วยรูปสระเสียงยาวคิดรวมทั้งสิ้น 145 พยางค์ และรูปสระเสียงสั้นเพียง 38 พยางค์ ความจริงแล้ว แนวโน้มของการใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวนั้นขึ้นอยู่กับตำแหน่งของการเปล่งเสียงด้วย หากอยู่ในตำแหน่งไม่เน้นเสียงมักนิยมถอดเสียงเป็นสระเสียงสั้น ถึงแม้ว่าจะมีพยัญชนะสะกดเป็นเสียงโฆชะ และหากอยู่ในตำแหน่งเน้นเสียง ก็มักนิยมถอดเสียงเป็นสระเสียงยาว ถึงแม้ว่าจะมีพยัญชนะสะกดเป็นเสียงอโฆชะ

ตารางที่ 3

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [a]

พยางค์	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงสั้น		รูปสระเสียงยาว	
		จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์เปิด	ไม่เน้นเสียง	115 (36.5%)	7 (2.22%)	108 (34.28%)	
	เน้นเสียง	17 (5.4%)	0 (0)	17 (5.4%)	
	รวมพยางค์เปิด	132 (41.9%)	7 (2.22%)	125 (39.68%)	
พยางค์ปิด	อโฆชะ	16 (5.08%)	4 (1.27%)	12 (3.80%)	
	โฆชะ	25 (7.94%)	9 (2.86%)	16 (5.08%)	
	รวมพยางค์ปิดอโฆชะ	41 (13.02%)	13 (4.1%)	28 (8.88%)	

ตารางที่ 3

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [a] (ต่อ)

พยางค์	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)		รูปสระเสียงสั้น		รูปสระเสียงยาว
			จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)		จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์ปิด	โฆษะ	ไม่เน้นเสียง	71	20	51
			(22.54%)	(6.35%)	(16.2%)
	เน้นเสียง	71	5	66	
			(22.54%)	(1.59%)	(20.95%)
	รวมพยางค์ปิดโฆษะ		142	25	117
			(45.08%)	(7.94%)	(37.15%)
รวมพยางค์ปิด			183	38	145
			(58.1%)	(12.07%)	(46.03%)
รวม		315	45	270	
			(100%)	(14.29%)	(85.71%)

4.1.2 การถอดเสียง [i] ในคำทับศัพท์

คำทับศัพท์มีแนวโน้มที่จะใช้รูปสระเสียงยาวในพยางค์เปิด ส่วนในพยางค์ปิดนั้น ลักษณะโฆษะและอโฆษะของพยัญชนะสะกดกลับไม่ได้เป็นเงื่อนไขสำคัญในการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาว สระ [i] ที่ตำแหน่งต้นคำถอดเสียงออกมาเป็นรูปสระเสียงสั้น ซึ่งน่าจะเกิดจากอิทธิพลของคำทับศัพท์ภาษาอังกฤษ เช่น อิเล็กทรอนิกส์ อิเล็กตรอน เสียง [i] ที่ตำแหน่งท้ายคำจะถอดเสียงเป็นสระเสียงยาวเกือบทั้งหมด ส่วนเสียง [i] ที่ตำแหน่งภายในคำถอดเสียงเป็นทั้งสระเสียงสั้นและสระเสียงยาว เนื่องจากเป็นตำแหน่งที่ไม่เน้นเสียง ซึ่งไม่มีการลากเสียงยาว นักแปลจึงอาจเลือกใช้สระเสียงสั้นเพื่อให้ใกล้เคียงกับการเปล่งเสียงของคำภาษาฝรั่งเศส นอกจากนั้นแล้ว อักษรวิธีของภาษาไทยก็มีบทบาทสำคัญต่อการเลือกใช้รูปสระ อักษรสะกด “ร” และ “ย” รวมถึง “ช” บังคับต้องใช้รูปสระเสียงยาวอย่างไม่มีทางเลือก บางเสียงซึ่งอักษรวิธีของภาษาไทยอนุญาตให้ใช้รูปสระเสียงสั้นหรือเสียงยาวก็ได้ ก็มักจะพบได้ทั้งสองรูปแบบ เสียง [i] ซึ่งเป็นพยัญชนะเหลวกลับมีแนวโน้มใช้ร่วมกับรูปสระเสียงสั้น “อิ”

ตารางที่ 4 สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [i] แสดงให้เห็นว่าในจำนวนพยางค์ที่ปรากฏเสียง [i] ทั้งหมด 206 พยางค์ ซึ่งประกอบด้วยพยางค์เปิด 116 พยางค์ และพยางค์ปิด 90 พยางค์ โดยแบ่งย่อยเป็นตำแหน่งไม่เน้นเสียง 25 พยางค์ และตำแหน่งเน้นเสียง 65 พยางค์ การทับศัพท์ด้วยรูปสระเสียงยาวนับได้ทั้งสิ้น 121 พยางค์ และรูปสระเสียงสั้นเพียง 85 พยางค์ ในพยางค์เปิดมีการใช้รูปสระเสียงยาว 84 พยางค์ และรูปสระเสียงสั้น 32 พยางค์ พยางค์เปิดมีแนวโน้มเป็นไปตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน แต่ก็ยังมีบางส่วนไม่ได้เป็นไปตามแนวทางดังกล่าว พบการใช้รูปสระเสียงสั้น

32 พยางค์ ซึ่งเกือบทั้งหมดอยู่ในตำแหน่งไม่เน้นเสียง (30 พยางค์) ส่วนในพยางค์ปิดนั้น แบ่งออกเป็นพยัญชนะอโฆษะ 35 พยางค์ และพยัญชนะโฆษะ 55 พยางค์ พยัญชนะโฆษะ ใช้รูปสระเสียงยาว 28 พยางค์ และรูปสระเสียงสั้น 27 พยางค์ การทับศัพท์ด้วยรูปสระเสียงสั้น และสระเสียงยาวมีจำนวนพอ ๆ กัน อาจกล่าวได้ว่าลักษณะของเสียงโฆษะแทบไม่มีผลต่อการเลือกใช้รูปสระเสียงยาว ในกรณีของพยัญชนะอโฆษะนั้นมีการใช้รูปสระเสียงสั้น 26 พยางค์ และรูปสระเสียงยาวเพียง 9 พยางค์ ซึ่งจะอยู่ในตำแหน่งเน้นเสียงทั้งหมด ในพยางค์เปิดมีแนวโน้มที่จะใช้รูปสระเสียงยาวอย่างเห็นได้ชัด ตรงกันข้าม ในพยางค์ปิดกลับมีแนวโน้มที่จะใช้รูปสระเสียงสั้น ทั้ง ๆ ที่พยัญชนะสะกดเป็นเสียงโฆษะ ก็ยังพบการใช้รูปสระเสียงสั้นอยู่เป็นจำนวนมาก ซึ่งแทบไม่ได้ต่างจากกรณีที่พยัญชนะสะกดเป็นเสียงอโฆษะเลย

ตารางที่ 4

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [i]

		จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงสั้น จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงยาว จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์เปิด	ไม่เน้นเสียง	66 (32.04%)	31 (15.05%)	35 (16.99%)
	เน้นเสียง	50 (24.27%)	1 (0.48%)	49 (23.79%)
	รวมพยางค์เปิด	116 (56.31%)	32 (15.53%)	84 (40.78%)
พยางค์ปิด	อโฆษะ	ไม่เน้นเสียง	10 (4.85%)	0 (0%)
		เน้นเสียง	25 (12.14%)	9 (4.37%)
	รวมพยางค์ปิดอโฆษะ		35 (16.99%)	9 (4.37%)
	โฆษะ	ไม่เน้นเสียง	15 (7.28%)	3 (1.46%)
		เน้นเสียง	40 (19.42%)	25 (12.14%)
	รวมพยางค์ปิดโฆษะ		55 (26.70%)	28 (13.60%)
	รวมพยางค์ปิด		90 (43.69%)	37 (17.97%)
	รวม		206 (100%)	121 (58.75%)

4.1.3 การถอดเสียงสระ [y] ในคำทับศัพท์

ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้สระเสียงนี้ทับศัพท์เป็นรูป “อูว์” ในพยางค์เปิด ส่วนในพยางค์ปิด ทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงยาว “อู + พยัญชนะโฆชะ” และรูปสระเสียงสั้น “อุ + พยัญชนะอโฆชะ” ในบรรดานักแปลทั้งหมด มีเพียงคนเดียวที่ยึดหลักการทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน โดยใช้รูป “อูว์” แทนเสียงสระ [y] ในพยางค์เปิด แต่กระนั้นก็ยังพบคำที่ไม่ตรงกับหลักเกณฑ์ปะปนอยู่ด้วย ส่วนนักแปลคนอื่นที่เหลือใช้เพียงรูปสระเสียงยาว “อู” ที่เป็นเช่นนั้นอาจเป็นเพราะนักแปลส่วนใหญ่ยังติดอยู่กับการถอดอักษร ดังนั้นเมื่อพยางค์เปิดมีพยัญชนะที่ไม่เปล่งเสียงเขียนสะกด ก็จะไม่พบการถอดเสียงด้วยรูป “อูว์” เช่น Camus [kamy] กามูส การถอดเสียงด้วยรูปสระ “อู” นั้นจึงไปซ้ำซ้อนกับการถอดเสียง [u] ซึ่งนักแปลส่วนใหญ่ก็เลือกใช้รูปสระเดียวกันนี้ นั่นหมายความว่ารูปสระเสียงสั้น “อุ” ในคำทับศัพท์ แทนเสียง [y] ในพยางค์ปิด แต่รูปสระเสียงยาว “อู” แทนทั้งเสียง [y] และเสียง [u] โดยไม่สามารถแยกแยะออกจากกันได้ ในหลักเกณฑ์การทับศัพท์ฯ เสียง [y] ในพยางค์เปิดของคำทับศัพท์สามารถแยกแยะออกจากเสียง [u] ได้เป็นอย่างดี เพราะถอดเสียงเป็น “อูว์” และ “อู” ตามลำดับ แต่ในพยางค์ปิดนั้น การทับศัพท์ระหว่างสองเสียงนั้นเหมือนกันทุกประการ รูปสระเสียงสั้นใช้กับพยัญชนะอโฆชะ และรูปสระเสียงยาวใช้กับพยัญชนะโฆชะ แต่คำทับศัพท์ที่รวบรวมได้กลับสามารถแยกแยะทั้งสองเสียงออกจากกันโดยใช้รูปสระเสียงสั้น [y] และสระเสียงยาว [u] และแนวทางนี้ก็ยิ่งสอดคล้องกับการถอดเสียงอรรถสระปฏิภาค [ɥ] และ [w] อีกด้วย รูปสระเสียงยาว “อู” แทนเสียงสระ [u] และ “อู + สระ” แทนเสียงอรรถสระ [w] รูปสระเสียงสั้น “อุ” แทนเสียง [y] และ “อุ + สระ” แทนเสียงอรรถสระ [ɥ] หลักเกณฑ์แบบนี้มีความซับซ้อนน้อยกว่าและน่าจะตรงกับแนวทางการทับศัพท์ของนักแปลส่วนใหญ่ ตารางสรุปจำนวนของการใช้รูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาวในคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นแสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าในพยางค์เปิดทุกพยางค์เลือกใช้รูปสระเสียงยาวทั้งหมดโดยไม่มีข้อยกเว้น ส่วนในพยางค์ปิดนั้น แนวโน้มของการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวนั้นขึ้นอยู่กับลักษณะของเสียงโฆชะและเสียงอโฆชะของพยัญชนะสะกด จะเห็นว่าเมื่อพยัญชนะสะกดเป็นเสียงอโฆชะ จะเป็นรูปสระเสียงสั้นทั้งหมด และเมื่อพยัญชนะสะกดเป็นเสียงโฆชะ ก็จะเป็นรูปสระเสียงยาวเกือบทั้งหมด ในจำนวน 9 พยางค์ มีเพียงพยางค์เดียวที่ใช้รูปสระเสียงสั้น

ตารางที่ 5

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [y]

	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)		รูปสระเสียงสั้น	รูปสระเสียงยาว
			จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์เปิด	30 (63.83%)		0 (0%)	30 (63.83%)
พยางค์ปิด	17 (36.17%)	อโฆชะ	8 (17.02%)	0 (0%)
		โฆชะ	9 (19.15%)	8 (17.02%)
รวม	47 (100%)		9 (2.13%)	38 (97.87%)

หมายเหตุ : ในตารางพิจารณาเฉพาะรูปสระเสียงสั้น “อุ” และ “อู” เท่านั้น และนับรวม “อูร์” เข้าไว้กับสระเสียงยาว “อู” ด้วย แต่ไม่นับรวม “อิว” ซึ่งเป็นรูปแบบที่แตกต่างออกไป

4.1.4 การถอดเสียงสระ [u] ในคำทับศัพท์

ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงยาวในพยางค์เปิด ส่วนในพยางค์ปิดนั้น ต้องพิจารณาจากพยัญชนะสะกดที่ตามหลัมา หากเป็นเสียงอโฆชะ จะใช้รูปสระเสียงสั้น (สระอุ) หากเป็นเสียงโฆชะ จะใช้รูปสระเสียงยาว (สระอู) แต่การถอดเสียงของคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นดูเหมือนจะแตกต่างจากกรณีอื่น ๆ เพราะโครงสร้างพยางค์ไม่ได้ส่งผลต่อการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือเสียงยาว รวมถึงตำแหน่งของการเน้นเสียงและไม่เน้นเสียงตามตารางที่ 6 จำนวนพยางค์ที่ปรากฏเสียง [u] ทั้งหมด 56 พยางค์ นั้น แบ่งออกเป็นพยางค์เปิด 30 พยางค์ และพยางค์ปิด 26 พยางค์ ทั้งหมดทับศัพท์ด้วยรูปสระเสียงยาวทั้งสิ้นทั้งในพยางค์เปิดและพยางค์ปิดและทั้งในตำแหน่งเน้นเสียงหรือไม่เน้นเสียง

ตารางที่ 6

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [u]

	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)		รูปสระเสียงสั้น	รูปสระเสียงยาว
			จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์เปิด	30 (53.57%)		0 (0%)	30 (53.57%)
พยางค์ปิด	อโฆชะ (8.93%)	5	0 (0%)	5 (8.93%)

ตารางที่ 6

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [u] (ต่อ)

จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)		รูปสระเสียงสั้น	รูปสระเสียงยาว
		จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
โฆชะ	21 (37.5%)	0 (0%)	21 (37.5%)
รวมพยางค์ปิด	26 (46.43%)	0 (%)	26 (46.43%)
รวม	56 (100%)	0 (0%)	56 (100%)

4.1.5 การถอดเสียง [e] ในคำทับศัพท์

เสียง [e] ทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวตามโครงสร้างของพยางค์และพยัญชนะสะกดเช่นเดียวกับเสียงสระเสียงอื่น ๆ ในคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้น ทุกคำที่ถอดเสียงเป็น “แอ” จะเป็นพยางค์ปิดเกือบทั้งหมด พยางค์เปิดส่วนใหญ่กลับสนกับเสียง [e] และถอดเสียงเป็น “เอ” เสียง [e] ที่ตำแหน่งท้ายคำไม่สะกดด้วยอักษร Ë และมักสะกดด้วย -et อิทธิพลของคำเชื่อม et [e] ทำให้อ่านคำที่ลงท้ายด้วย -et กันเป็นสระ [e] ทั้ง ๆ ที่ต้องแปลงเสียงเป็นสระ [e] (Léon, 1961, p. 49) ด้วยเหตุนี้เอง จึงไม่พบคำทับศัพท์เสียง [e] เป็น “แอ” ที่ตำแหน่งท้ายคำเลย

ในคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นแทบไม่ปรากฏรูปสระเสียงสั้นให้เห็นเลย จากจำนวนคำทั้งหมด 111 คำนั้น ทับศัพท์ด้วยรูปสระเสียงยาว “แอ” ถึง 108 คำ และด้วยรูปสระเสียงสั้น “แอ” เพียง 3 คำเท่านั้น โดยใช้กับเสียงอโฆชะ 2 คำ และใช้กับเสียงโฆชะ 1 คำ และกระจายไปในนักแปล 3 คน จะสังเกตได้ว่าเสียงเสียดแทรกอโฆชะ [s] มักใช้กับรูปสระเสียงยาวดังที่พบเห็นในการใช้กับสระหลายเสียง และเสียงพยัญชนะนาสิก [n] ก็จะใช้กับรูปสระเสียงสั้นดังที่ได้พบในสระเสียงอื่น ๆ เช่นเดียวกัน นอกจากนั้นแล้ว อักษรวิธีของภาษาไทยมีส่วนสำคัญที่ทำให้ต้องเลือกรูปสระเสียงยาว เช่น เมื่อพยัญชนะสะกดเป็นอักษร “ร” ซึ่งไม่อาจตามหลังรูปสระเสียงสั้น “แอริ” ได้ หรืออักษร “ล” ก็ยากที่จะใช้กับรูปสระเสียงสั้น “แอ็ล” ทั้ง ๆ ที่พยัญชนะเสียงนี้ใช้กับสระเสียงสั้นอยู่บ่อยครั้ง ไม่ว่าจะพิจารณาในแง่ของจำนวนคำหรือในแง่ของจำนวนนักแปลซึ่งเลือกรูปสระเสียงสั้นในบางโอกาสเท่านั้น และยังไม่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติของเสียง หลักเกณฑ์ทางสัทศาสตร์ที่ต้องคำนึงถึงลักษณะโฆชะและอโฆชะของเสียงพยัญชนะสะกดนั้นแทบไม่ได้ส่งผลต่อการเลือกใช้สระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวเลย การใช้รูปสระ “แอ” เป็นไปอย่างค่อนข้างอัตโนมัติ อัตราส่วนที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างการเลือกรูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาวที่แสดงในตารางที่ 7 แสดงให้เห็นว่า ส่วนใหญ่แล้วมักเลือกรูปสระเสียงยาว “แอ” แต่สิ่งที่แตกต่างกันอย่างมากก็คือความเข้าใจผิดหรือ

การเปล่งเสียงสระ [e] เป็นเสียง [e] ทั้งในพยางค์เปิดและพยางค์ปิด ความจริงแล้ว เสียง [e] ไม่สามารถมีพยัญชนะสะกดตามหลังมาได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในตำแหน่งเน้นเสียง ด้วยเหตุนี้เอง จึงไม่ควรมีโครงสร้างพยางค์ “เอ + พยัญชนะ” หรือ “เอ็ + พยัญชนะ” ดังที่พบเห็นได้มากมายในคำทับศัพท์

ตารางที่ 7

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [e]

	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงสั้น		รูปสระเสียงยาว	
		จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์ปิด	อโฆชะ	10 (8.93%)	2 (1.79%)	8 (7.14%)	
	โฆชะ	102 (91.07%)	1 (0.89%)	101 (90.18%)	
รวม	112 (100%)	3 (2.68%)	109 (97.32%)		

4.1.6 การถอดเสียง [ว] ในคำทับศัพท์

คำภาษาฝรั่งเศสที่สะกดด้วยอักษร O ในรายการคำศัพท์นั้นมีอยู่เป็นจำนวนมาก และมักทับศัพท์เป็น “โอ” เกือบทั้งหมด ทั้งนี้เกิดจากอิทธิพลของอักษร O จึงทำให้คำทับศัพท์ผิดพลาดไปจากเสียงอ่านอย่างที่เราจะเป็น ในบรรดาคำทับศัพท์ที่ถอดเสียงตรงกับสระ [ว] นั้นพบว่าเกือบทุกคำใช้รูปสะกดเป็นสระเสียงยาวหรือสระ “ออ” มีคำที่สะกดด้วยสระเสียงสั้นเพียงไม่กี่คำ เสียงสระ [ว] ในพยางค์เปิดสามารถเกิดได้ในตำแหน่งไม่เน้นเสียง แต่อิทธิพลของอักษร O ทำให้มักคิดกันไปว่าอักษรตัวนี้แทนเสียง [o] ทั้ง ๆ ที่อักษร O ในตำแหน่งไม่เน้นเสียงมักเปล่งเสียงเป็นเสียง [ว] ด้วยเหตุนี้เองจึงมีปรากฏคำทับศัพท์เสียง “ออ” ค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับการเปล่งเสียงที่แท้จริง การอ่านเสียง [ว] เป็นเสียง [o] ทำให้จำนวนข้อมูลของการทับศัพท์เสียง [ว] ลดลงอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ข้อมูลที่รวบรวมได้ก็แสดงให้เห็นว่าเสียง [ว] ก็เป็นอีกหนึ่งเสียงที่นักแปลส่วนใหญ่ไม่คำนึงถึงลักษณะโฆชะและอโฆชะของเสียงพยัญชนะสะกด และเลือกใช้รูปสระเสียงยาว “ออ” ในการถอดเสียงเป็นส่วนใหญ่ซึ่งก็ไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ตารางสรุปข้างล่างแสดงให้เห็นว่ามีคำทับศัพท์เพียง 4 คำเท่านั้นที่ประกอบด้วยเสียง [ว] ในพยางค์เปิด และทั้งหมดก็ทับศัพท์ด้วยรูปสระเสียงยาวทั้งสิ้น และการใช้รูปสระเสียงยาวและรูปสระเสียงสั้นในพยางค์ปิดก็มีอัตราส่วนที่แตกต่างกันอย่างมากระหว่างกัน ทั้ง ๆ ที่เสียงสระกดเป็นเสียงอโฆชะถึง 14 พยางค์ แต่กลับมีการใช้รูปสระเสียงสั้นเพียง 2 พยางค์เท่านั้น

ตารางที่ 8

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [ɔ]

	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)		รูปสระเสียงสั้น		รูปสระเสียงยาว	
			จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)		จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	
พยางค์เปิด	4		0		4	
	(6.67%)		(0%)		(6.67%)	
พยางค์ปิด	56	อโฆชะ	14	2	12	
	(93.33%)		(23.33%)	(3.33%)	(20.00%)	
		โฆชะ	42	1	41	
			(70.00%)	(1.67%)	(68.33%)	
รวม	60		3		57	
	(100%)		(5.00%)		(95.00%)	

4.2 การถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงยาวโดยไม่มีเงื่อนไข

เสียงสระโฆชะทั้งปิดและสระทั้งเปิด [e], [o], [ɔ], [œ] รวมถึงเสียง [ɔ] นั้นเป็นกลุ่มเสียงที่ต้องถอดเสียงออกมาด้วยรูปสระเสียงยาวอย่างเดียวเท่านั้น ไม่มีรูปเสียงสั้นคู่ขนานไม่ว่าจะเป็นพยางค์เปิดหรือพยางค์ปิด ไม่ว่าเสียงพยัญชนะสะกดที่ตามหลังมาจะเป็นเสียงโฆชะหรืออโฆชะ เสียงสระเหล่านี้ต้องทับศัพท์ออกมาเป็นรูปสระเสียงยาวเท่านั้น

4.2.1 การถอดเสียงสระ [e] ในคำทับศัพท์

เสียงสระหน้าทั้งปิด [e] ในคำภาษาฝรั่งเศสนั้นถอดเสียงด้วยรูปสระ “เอ” ทั้งหมดในคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้ ไม่ว่าจะเป็นพยางค์เปิดหรือพยางค์ปิด ส่วนรูปสะกดเสียงยาว “เอ + พยัญชนะสะกด” และ รูปสะกดเสียงสั้น “เอ + พยัญชนะสะกด” พบในกรณีของการเข้าใจผิดและถอดเสียงสระทั้งปิด [e] เป็นสระเปิด [e] หรือการเติมเสียงพยัญชนะสะกดเพิ่มเข้าไปในพยางค์เปิดและทำให้พยางค์เปิดของเสียง [e] กลายเป็นพยางค์ปิด นอกจากนั้นแล้วเสียงสระหน้าทั้งปิด [e] ในพยางค์เปิดที่ตำแหน่งท้ายคำมักจะถอดเสียงเป็นรูปสระ “เอ” เกือบทั้งหมด อาจเป็นเพราะเสียง [e] ในพยางค์เปิดที่ตำแหน่งดังกล่าวไม่สามารถสะกดด้วยอักษร È ปัญหาของการทับศัพท์เสียง [e] ไม่ได้อยู่ที่การเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวทุกคำที่ประกอบด้วยเสียง [e] และอ่านตรงกับการเปล่งเสียงนั้นจะถอดเสียงออกมาเป็น “เอ” ทั้งหมดและเป็นไปตามแนวทางเดียวกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ดังนั้นจึงไม่ได้แสดงเป็นตารางสรุปจำนวนและร้อยละเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวโน้ม

4.2.2 การถอดเสียงสระ [o] ในคำทับศัพท์

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงยาว “โอ” เท่านั้น คำทับศัพท์ทุกคำในหนังสือแปลที่รวบรวมได้นั้นก็ใช้รูปสระ “โอ” ทั้งหมด ตามหลักการแปลงเสียง [o] ในพยางค์ปิดของตำแหน่งเน้นเสียงนั้นจะต้องลากเสียงยาว ไม่ว่าจะตามหลังด้วยพยัญชนะใดก็ตาม การทับศัพท์ในพยางค์ปิดเป็นรูปสระเสียงยาวจึงไม่น่าประหลาดใจเท่าใดนัก เพราะนักแปลคงจะคุ้นเคยกับการแปลงเสียงลากยาว อย่างไรก็ตาม รูปสระเสียงยาว “โอ” ในคำทับศัพท์ที่ศึกษาอาจสับสนกับเสียงสระ [u] ในคำที่เขียนสะกดด้วยอักษร O เพราะคำทับศัพท์ส่วนใหญ่แล้วมักแปลงเสียงเป็น [o] ในพยางค์เปิดของตำแหน่งไม่เน้นเสียงความจริงแล้ว เสียง [o] มักสะกดด้วยอักษร Ó หรือกลุ่มอักษร AU, EAU แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าอักษรเหล่านี้จะแปลงเสียงเป็น [o] ทุกครั้งไป เพราะยังมีเงื่อนไขอื่นประกอบด้วย ส่วนเสียง [u] นั้นจะสะกดด้วยอักษร O เป็นส่วนใหญ่ ปัญหาของการทับศัพท์เสียง [o] ไม่ได้อยู่ที่การเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาว ทุกคำที่ประกอบด้วยเสียง [o] และอ่านตรงกับการแปลงเสียงนั้นจะถอดเสียงออกมาเป็น “โอ” ทั้งหมดและเป็นไปตามแนวทางเดียวกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ดังนั้นจึงไม่ได้แสดงเป็นตารางสรุปเพื่อแสดงให้เห็นถึงแนวโน้ม

4.2.3 การถอดเสียงอรรธสระ [j] ในคำทับศัพท์

เสียงอรรธสระ [j] ที่ตำแหน่งเสียงควบนั้นต้องอาศัยรูปสระเข้ามาช่วยในการทับศัพท์จึงนำมาศึกษาไว้ในการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาวด้วย หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้เสียง [j] หน้าสระทับศัพท์เป็น “อี + ย + สระ” คู่เสียง [je] เป็น “เอีย” หรือ “อีแย” และ “อีแย” คู่เสียง [jɛ] เป็น “อีแย้ง” หรือ “เอียง” การถอดเสียงอรรธสระ [j] ในหนังสือแปลที่ใช้เป็นข้อมูลนั้นกลับมีแนวโน้มที่จะใช้รูปสระเสียงสั้น “อีย” บางครั้งการถอดเสียงก็ไม่เป็นระบบ เพราะในหนังสือแปลหลายเล่มสามารถพบได้ทั้งรูปสระเสียงยาวและรูปสระเสียงสั้น นอกจากนั้นแล้ว คู่เสียง [jɛ] นั้นทับศัพท์ออกมาเป็นคู่เสียง “เอียง” ทั้งหมดไม่พบการถอดเสียงเป็น “อีแย้ง” เลยแม้แต่คำเดียว ส่วนคู่เสียง [je] และ [ja] ทับศัพท์ออกมาด้วยรูปแบบเดียวกันเกือบทั้งหมดโดยถอดเสียงเป็น “เอีย” คู่เสียง [je] นั้นไม่พบการถอดเสียงเป็น “อีแย” หรือ “อีแย้” เลย และพบการถอดคู่เสียง [ja] เป็น “อียา” เพียงคำเดียวเท่านั้นสำหรับรูปสะกด “เอียง” นั้นมีความชัดเจนว่ามาจากคู่เสียง [jɛ] อย่างแน่นอน แต่รูปสะกด “เอีย + พยัญชนะอื่น” อาจมาจากคู่เสียง [je] หรือ [ja] ทั้ง ๆ ที่หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานแยกแยะคู่เสียงทั้งสองออกจากกันอย่างชัดเจน ในกรณีที่มิใช่รูปสะกดสองแบบให้เลือก การทับศัพท์มักเลือกใช้พยางค์เดียว “เอีย” และ “เอียง” มากกว่าสองพยางค์ “อีแย” (หรือ “อีแย้”) และ “อีแย้ง” แนวโน้มของการใช้รูปสระเสียงสั้นส่วนใหญ่นี้พอจะวิเคราะห์ตามหลักการทางสัทศาสตร์และสัทวิทยาได้ว่า เสียง [j] ซึ่งต้องตามหลังด้วยสระอื่นนั้นต้องแปลงเสียงอย่างรวดเร็วจนเกิดการเสียดแทรกและเป็นเสียงอรรธสระ จึงทำให้นักแปลส่วนใหญ่เลือกใช้สระเสียงสั้นมากกว่าสระเสียงยาว หรืออาจเป็นเพราะการทับศัพท์เป็นภาษาไทยนั้น

ทำให้เกิดเป็นสองพยางค์ และพยางค์แรกซึ่งประกอบด้วยเสียงสระอยู่ในตำแหน่งไม่เน้นเสียง อันเป็นสาเหตุของการเลือกใช้สระเสียงสั้น

หากพิจารณาตามจำนวนของการใช้รูปสระเสียงยาวและสระเสียงสั้นแล้ว มีแนวโน้มที่จะเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นเป็นส่วนใหญ่ คำทับศัพท์เสียง [j] ระหว่างพยัญชนะและสระนับได้ทั้งหมด 54 ครั้ง การใช้รูปสระเสียงสั้นทับศัพท์มีจำนวนถึง 35 ครั้ง ในขณะที่สระเสียงยาวนั้นนับได้เพียง 19 ครั้ง ในที่นี้ไม่คิดรวมกรณีของคู่เสียง [jɛ], [jɛ], [ja] ซึ่งต้องอาศัยรูปสระเสียงยาวทั้งหมด ยกเว้นในกรณีที่ไม่มีถอดเสียงอรรถสระซึ่งมีอยู่ห้าคำและใช้รูปสระเสียงสั้นสามคำและรูปสระเสียงยาวสองคำ

ตารางที่ 9

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [j]

การทับศัพท์	รูปสระเสียงสั้น		รูปสระเสียงยาว	
	อีย	อิ	อีย	อี
จำนวนพยางค์	32	3	17	2
ร้อยละ (%)	(59.26%)	(5.55%)	(31.48%)	(3.71%)
รวม (54)	35		19	
(100%)	(64.81%)		(35.19%)	

4.2.4 การถอดเสียงอรรถสระ [w] ในคำทับศัพท์

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ถอดเสียงคู่เสียง [wi], [we] และ [we] เป็น “อูย” “อูเอ” และ “อูเอ” ตามลำดับ แต่ในคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นพบเพียงคู่เสียง [wi] และ [wä] เท่านั้น สำหรับคู่เสียง [wɛ] นั้นถอดเสียงเป็น “อวง” ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับรูปสระเสียงสั้นหรือเสียงยาว

นอกจากคำว่า Louis และ Louise ซึ่งใช้รูปสระเสียงสั้น (หลุย, หลุยซ์) ไม่พบรูปแบบการทับศัพท์เป็นสระเสียงยาว “ลวย” หรือ “ลวยซ์” นั้นแสดงให้เห็นว่าการทับศัพท์มักเน้นใช้รูปแบบที่เป็นที่คุ้นเคยหรือแพร่หลายมากกว่าจะเป็นการถอดเสียงที่แท้จริง คำทับศัพท์อื่นที่เหลือทั้งหมดจะใช้รูปสระเสียงยาวซึ่งเป็นไปตามแนวทางเดียวกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน เสียง [w] ที่ตำแหน่งเสียงควบในคำทับศัพท์นั้นจะไม่มีเสียงอรรถสระปรากฏให้ได้ยินเลย ในคู่เสียง [wa] ซึ่งทับศัพท์เป็น “อัว” [ua:] นั้นก็ไม่ได้มีเสียงอรรถสระถึงแม้ว่าในรูปเขียนจะมีอักษร “ว” ในคู่เสียง [wi] ซึ่งทับศัพท์เป็น “อูย” เสียงสระ [u] เข้ามาแทนที่เสียงอรรถสระ [w] และเสียงอรรถสระ [j] เข้ามาแทนที่เสียงสระ [i] ทำให้กลายเป็น [uj] เสียงเดียวกันและตามด้วยสระเหมือนกัน แต่ต้องอาศัยรูปแบบการทับศัพท์ที่ต่างกัน นั่นไม่ใช่เรื่องง่ายที่จะจดจำ และที่สำคัญก็คือไม่ว่าจะเป็นรูปแบบใดก็ไม่ไดสะท้อนความเป็นจริงของการเปล่งเสียง ดังนั้นจะเป็นการง่ายกว่าหรือไม่ที่จะปรับเปลี่ยนให้การทับศัพท์เป็นไป

ในทางเดียวกันทั้งหมด ในเมื่อคู่เสียง [we] และ [we] อาศัยสระอุ + สระ ก็ควรนำหลักการเดียวกันนี้ไปใช้กับคู่เสียงอื่น ๆ เช่น [we] อุเอ, [we] อุเอ, [wa] อุอา, [wi] อุอี และ [wẽ] อุแอ ซึ่งจะแยกออกจาก [wã] อุอิง หรือแม้แต่ [wõ] “อุอง”

4.3 การถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงสั้นโดยไม่มีเงื่อนไข

เสียงที่ต้องถอดเป็นรูปสระเสียงสั้นในภาษาไทยโดยไม่มีเงื่อนไขแบ่งออกเป็นสองกลุ่ม ได้แก่ เสียงอรรธสระ [ʉ] และเสียงสระนาสิกทั้งหมด การถอดเสียงอรรธสระนั้นมักจะสัมพันธ์กับเสียงสระปฏิภาค แต่เสียงอรรธสระ [ʉ] กลับถอดเสียงตรงข้ามกับเสียงสระ [i] รวมถึงเสียงอรรธสระอื่น ๆ ที่ถอดเสียงเป็นรูปสระเสียงยาว ส่วนสระนาสิกนั้นเป็นรูปสระเสียงสั้นโดยไม่ต้องคำนึงถึงโครงสร้างของพยางค์และลักษณะของเสียงพยัญชนะสะกดที่ตามหลังมา

4.3.1 การถอดเสียงอรรธสระ [ʉ] ในคำทับศัพท์

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดเอาไว้ว่า [ʉ] + สระ แทนด้วย “สระอุ + สระ” คู่เสียง [ʉi] ซึ่งไม่มีพยัญชนะสะกดตามหลังมา จะทับศัพท์เป็น “อุย” และถ้ามีเสียงสระกดตามหลังมา ก็จะทับศัพท์เป็น “สระอุ + สระ + พยัญชนะสะกด” ทั้งสามเงื่อนไข อาศัยรูปสระเสียงสั้นทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้เอง การถอดเสียง [ʉi] เป็น “อุย” แตกต่างจาก “อุย” ของคู่เสียง [wi] การถอดเสียงด้วยรูปสระเสียงสั้นและตามหลังด้วยเสียงสระอื่น ๆ จะไม่เข้าช้อนกับการถอดเสียงสระ [u] ซึ่งจะเป็นรูปสระเสียงสั้น “สระอุ + พยัญชนะสะกดโฆษะ” จากข้อมูลคำศัพท์ที่รวบรวมได้นั้น ถ้าหากไม่ใช่คู่เสียง [ʉi] ซึ่งถอดเสียงเป็น “อุย” แล้ว อรรธสระเสียง [ʉ] ตามหลังสระอื่นจะถอดเสียงเป็นสระเสียงยาวทั้งหมด น่าจะเป็นการถอดเสียงตามอย่างเสียงสระ [y] เนื่องจากทั้งสองเสียงเขียนสะกดด้วยอักษร U เหมือนกัน

4.3.2 การถอดเสียงสระนาสิกในคำทับศัพท์

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้เสียง [ɛ̃] ถอดเสียงเป็น “แอ็ง” เสียง [ɑ̃] ถอดเสียงเป็น “อ็อง” เสียง [ɔ̃] ถอดเสียงเป็น “อง” และเสียง [œ̃] ถอดเสียงเป็น “เอ็ง” จะสังเกตได้ว่ามีเพียง “แอ็ง” และ “อ็อง” เท่านั้น ที่มีเครื่องหมายไม้ไต่คู้บอกความเป็นเสียงสั้น ส่วน “อง” เป็นการลดรูปจาก “โอะ + ง” และ “เอ็ง” เปลี่ยนรูปจาก “เออะ + ง” สำหรับรูป “เอ็ง” นั้นไม่สามารถเติมเครื่องหมายไม้ไต่คู้เพื่อแสดงความเป็นเสียงสั้นในการพิมพ์ได้ ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นเสียงสั้นหรือเสียงยาว ก็จำเป็นต้องใช้รูปสะกดแบบเดียวกัน

1) การถอดเสียงสระ [ɛ̃] ในคำทับศัพท์

อักษรวิธีของภาษาไทยเอื้อต่อการสะกดเป็นสระเสียงสั้น “แอ็ง” และสระเสียงยาว “แอง” ดังนั้นจึงพบการทับศัพท์ด้วยรูปสะกดทั้งสอง ตารางสรุปข้างล่างชี้ให้เห็นว่าแนวโน้มส่วนใหญ่แล้วเป็นรูปสระเสียงสั้น คำทับศัพท์ส่วนใหญ่เป็นพยางค์เปิดแทบทั้งสิ้น การใช้รูปสระเสียงสั้นมีจำนวนมากกว่ารูปสระเสียงยาวจึงน่าจะเป็นเรื่องธรรมดา ตามหลักการทางสัทศาสตร์ของภาษาฝรั่งเศส สระนาสิกในพยางค์เปิดนั้นจะไม่เปล่งเสียงลากเสียงยาว เมื่อพิจารณาจากกรณี

ของพยางค์ปิดซึ่งมีอยู่เพียงคำเดียวนั้นก็พบว่าเป็นการใช้รูปสระเสียงยาว แต่นั่นเป็นเพราะนักแปลเลือกที่จะใช้รูปสระเสียงยาวในเกือบทุกคำอยู่แล้ว ไม่ใช่เพราะเกิดจากการลากเสียงยาวตามการเปล่งเสียงคำภาษาฝรั่งเศสแต่ประการใด

ตารางที่ 10

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [ɛ]

	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงสั้น จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงยาว จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์เปิด	42 (97.67%)	26 (60.46%)	16 (37.21%)
พยางค์ปิด	1 (2.33%)	0 (0%)	1 (2.33%)
รวม	43 (100%)	26 (60.46%)	17 (39.54%)

2) การถอดเสียงสระ [ɑ]

อักขรวิธีของภาษาไทยเอื้อต่อการสะกดเป็นสระเสียงสั้น “อ็อง” และสระเสียงยาว “อง” ดังนั้นจึงพบการทับศัพท์ด้วยรูปสะกดทั้งสอง แต่ในคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้น รูปสระเสียงยาวก็มีปรากฏให้เห็นเป็นจำนวนมาก นักแปลที่ใช้รูปสระเสียงสั้นในการถอดเสียง [ɛ] ก็ไม่จำเป็นว่าจะถอดเสียง [ɑ] เป็นรูปสระเสียงสั้นด้วย คำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นส่วนใหญ่เป็นพยางค์เปิด ดังนั้นการเลือกใช้สระเสียงยาวจึงไม่ใช่สาเหตุหลักของการเลือกใช้ตามการเปล่งเสียงที่แท้จริงของภาษาฝรั่งเศส เพราะสระนาสิกจะลากให้ยาวขึ้นเฉพาะในพยางค์ปิดซึ่งอยู่ในตำแหน่งเน้นเสียงเท่านั้น ตรงกันข้าม พยางค์เปิดซึ่งใช้สระเสียงยาวนั้นกลับมีจำนวนมากกว่าพยางค์ปิดที่ใช้สระเสียงยาว นอกจากนั้นแล้ว จำนวนนักแปลที่เลือกใช้รูปสระเสียงยาวเพียงอย่างเดียวก็มีมากกว่าจำนวนนักแปลที่เลือกใช้รูปสระเสียงสั้นเพียงอย่างเดียว (ยาว 4 : สั้น 2) ส่วนอีกสามคนที่เหลือนั้นเลือกใช้ทั้งรูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาว แต่มีแนวโน้มที่จะใช้รูปสระเสียงสั้นมากกว่ารูปสระเสียงยาว นักแปลเกือบทุกคนเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวเพื่อถอดเสียง [ɑ] และเสียง [ɛ] ไปในแนวทางเดียวกัน หากพิจารณาตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานซึ่งกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงสั้นในทุกกรณี คำทับศัพท์ส่วนใหญ่กลับไม่ได้ตรงกับหลักเกณฑ์ดังกล่าวเลย ตารางสรุปข้างล่างนี้จะแสดงให้เห็นว่าในพยางค์ปิด นักแปลมีแนวโน้มที่จะเลือกใช้รูปสระเสียงยาวซึ่งใกล้เคียงกับการลากเสียงยาวของการเปล่งเสียงในคำภาษาฝรั่งเศส นั้นช่วยสนับสนุนข้อสันนิษฐานที่ว่า นักแปล

ยิดหลักการเปล่งเสียงของภาษาฝรั่งเศสในการทับศัพท์ซึ่งเป็นคนละแนวทางกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

ตารางที่ 11

สรุปจำนวนการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวของเสียง [ɑ]

	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงสั้น จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	รูปสระเสียงยาว จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)
พยางค์เปิด	70 (88.60%)	35 (44.30 %)	35 (44.30%)
พยางค์ปิด	9 (11.40%)	1 (1.27%)	8 (10.13%)
รวม	79 (100%)	36 (45.57%)	43 (54.43%)

3) การถอดเสียงสระ [ɑ] และเสียงสระ ในคำทับศัพท์

เสียงสระนาสิก [ɑ̃] ในคำทับศัพท์ถอดเสียงไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมดโดยใช้รูปสะกด “อง” และตรงกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน อาจกล่าวได้ว่าอักขรวิธีของภาษาไทยไม่เอื้ออำนวยให้สามารถเลือกใช้ได้ทั้งรูปสระเสียงสั้นหรือเสียงยาวเหมือนกับสระอื่น ๆ หรืออาจเป็นเพราะรูปสระเสียงยาว “โอง” ค่อนข้างห่างไกลจากการเปล่งเสียงที่แท้จริง บางครั้งเสียงนี้ยังทับศัพท์เป็น “อ็อง” เพราะอ่านสับสนกับเสียงสระ [ɑ̃] หรือยังทับศัพท์เป็น “ออม” เมื่อสะกดด้วยอักษร OM

4) การถอดเสียงสระ [œ] ในคำทับศัพท์

สระนาสิกเสียงนี้มีใช้ในคำภาษาฝรั่งเศสจำนวนไม่มากนัก แต่บางคำกลับใช้บ่อยมาก อย่างเช่น *un, aucun, parfum* ในคำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นพบสระนาสิกเสียงนี้เพียงในคำว่า Meung [mœ̃] เม็ง และรูปแบบการทับศัพท์ก็สอดคล้องกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานซึ่งกำหนดให้ทับศัพท์เป็น “เอ็ง” นั้นอาจเป็นเพราะเป็นเพียงรูปแบบเดียวที่เป็นไปได้ ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่าสระนาสิกเสียงนี้ไม่สร้างปัญหาในการทับศัพท์เป็นภาษาไทย

5. บทสรุป

การเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวในการทับศัพท์นั้นสามารถแบ่งออกได้เป็นสี่กลุ่มด้วยกัน

1) กลุ่มเสียงที่หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวแบบใดแบบหนึ่งอย่างตายตัว และคำทับศัพท์ทั้งหมดเป็นไปตามแนวทางดังกล่าว ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าอักขรวิธีของภาษาไทยไม่เอื้อต่อการมีรูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวเป็นรูปคู่ขนานให้เลือก

เสียงสระซึ่งทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงสระเสียงสั้นประกอบด้วยสระนาสิก [œ] และ [ø] และจะทับศัพท์เป็น “เอิง” และ “อง” ตามลำดับ ในข้อมูลคำทั้งหมดไม่พบการทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงยาว สำหรับเสียง [œ] นั้น อักขรวิธีของภาษาไทยบังคับให้ต้องเป็นรูป “เอิง” อย่างเดียวเท่านั้น เนื่องจากไม่สามารถเติมไม้ได้คู่บนหัว ส่วนเสียง [ø] นั้นก็ยากที่จะทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงยาว ถึงแม้ว่าจะสามารถลากเสียงเป็น “โอง” ได้ก็ตาม แต่จะทำให้ห่างไกลจากการเปล่งเสียงของคำภาษาฝรั่งเศสอย่างมาก ดังนั้นการทับศัพท์ให้ใกล้เคียงกับเสียงภาษาฝรั่งเศส น่าจะเป็นเหตุผลของการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้น

เสียงสระซึ่งทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงยาวประกอบด้วยเสียง [ø], [œ], [ə], [e] และ [o] สำหรับเสียง [ø], [œ], [ə] นั้นทับศัพท์เป็น “เออ” เหมือนกัน และในหนังสือแปลที่ศึกษานั้น ไม่พบการใช้รูปสระเสียงสั้นในคำใดเลย เสียงสระ [e] นั้นจะทับศัพท์เป็น “เอ” เสมอ ไม่มีการใช้รูปสระเสียงสั้นเลย เนื่องจากเสียง [e] ของภาษาฝรั่งเศสนั้นจะเกิดได้เฉพาะในพยางค์เปิด ดังนั้นจึงไม่พบการถอดเสียง [e] เป็นรูปสระเสียงสั้น “เอะ” ส่วนคำทับศัพท์ที่มีรูปสระเสียงสั้น “เอ้ + พยัญชนะสะกด” นั้นจะเป็นการทับศัพท์ของเสียง [e] + พยัญชนะสะกด ไม่ได้มาจากเสียง [e] + พยัญชนะสะกด และในพยางค์เปิดที่ตำแหน่งท้ายคำ ก็ยังพบเห็นเสียง [e] ทับศัพท์เป็น “เอ” อยู่ไม่น้อยเช่นเดียวกัน ส่วนเสียง [o] นั้นจะทับศัพท์เป็น “โอ” เสมอ และยังไม่นับรวมกรณีของการถอดเสียง [o] เป็นรูปสระ “โอ” ซึ่งมีอยู่เป็นจำนวนมาก

2) กลุ่มเสียงที่หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงสั้น แต่คำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นกลับปรากฏทั้งรูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาว

ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ทับศัพท์เสียงอรรธสระ [ʉ] และเสียงสระนาสิก [ɑ̃], [ɛ̃] ด้วยรูปสระเสียงสั้น แต่คำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นกลับพบทั้งรูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาว ตารางที่ 12 การทับศัพท์ข้างล่างนี้แสดงให้เห็นว่าเสียงสระ [ɑ̃] นั้นมีแนวโน้มที่จะทับศัพท์ออกมาเป็นรูปสระเสียงยาว “ออง” มากกว่ารูปสระเสียงสั้น “อ็อง” ถึงแม้ว่าเสียงสระ [ɛ̃] จะทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงสั้นมากกว่ารูปสระเสียงยาว แต่รูปสระเสียงยาวก็มีอยู่เป็นจำนวนมาก และเสียงอรรธสระ [ʉ] ทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาว ในอัตราที่เท่าเทียมกัน จากผลลัพธ์ดังกล่าวนี้ อาจกล่าวได้ว่าการทับศัพท์ที่พบในนิยายแปลนั้นค่อนข้างจะไม่ได้ไปตามแนวทางเดียวกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน

ตารางที่ 12

	รูปสระเสียงสั้น	รูปสระเสียงยาว
[u]	50%	50%
[ā]	45.57%	54.43%
[ē]	59.52%	40.48%

3) กลุ่มเสียงที่หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงยาว แต่คำทับศัพท์ที่รวบรวมได้นั้นกลับปรากฏทั้งรูปสระเสียงสั้นและรูปสระเสียงยาว

ราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ทับศัพท์เสียงอรรธสระ [w] และ [j] ในตำแหน่งระหว่างเสียงพยัญชนะและเสียงสระด้วยรูปสระเสียงยาว แต่ตารางอัตราส่วนของการทับศัพท์แสดงผลลัพธ์ซึ่งเป็นไปในทิศทางตรงกันข้ามอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่แล้วมักเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นนั้นแสดงให้เห็นว่านักแปลอาศัยการถอดเสียงตามความเข้าใจของตัวเองมากกว่า

ตารางที่ 13

	รูปสระเสียงสั้น	รูปสระเสียงยาว
[w]	66.67%	33.33%
[j]	66.04%	33.96%

4) กลุ่มเสียงที่หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวตามเงื่อนไขที่กำหนด เสียงสระกลุ่มนี้มีหลักการที่ค่อนข้างซับซ้อนอย่างมาก เพราะต้องพิจารณาโครงสร้างของพยางค์ และลักษณะโห่และอโห่ของพยัญชนะสะกด ตารางที่ 14 แสดงให้เห็นว่าอัตราการใช้รูปสระเสียงยาวนั้นสูงกว่ารูปสระเสียงสั้นอย่างมาก และเกิดขึ้นกับเสียงสระทุกเสียง ไม่ใช่เฉพาะกับเสียงใดเสียงหนึ่ง และบางเสียงยังไม่มีการใช้รูปสระเสียงสั้นเลย

ตารางที่ 14

	รูปสระเสียงสั้น	รูปสระเสียงยาว
[a]	14.29%	85.71%
[i]	37.85%	62.15%
[u]	0%	100%
[y]	2.13%	97.87%
[ē]	2.7%	97.3%
[ō]	4.85%	95.15%

ตามหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานนั้น การใช้รูปสระเสียงยาวนั้น มีโอกาสใช้สูงกว่ารูปสระเสียงสั้น เนื่องจากรูปสระเสียงยาวใช้ในพยางค์เปิด และในพยางค์ปิด ซึ่งลงท้ายด้วยพยัญชนะโฆชะ ([b], [d], [g], [m], [n], [ŋ], [v], [z], [ʒ], [l], [r]) ส่วนรูปสระเสียงสั้นใช้เฉพาะในพยางค์ปิดซึ่งต้องลงท้ายด้วยพยัญชนะอโฆชะ ([p], [t], [k], [s], [ʃ]) ซึ่งมีจำนวนเสียงน้อยกว่าอีกด้วย หากพิจารณาในภาพรวมแล้ว ก็จะพบว่ารูปสระเสียงยาวจะต้องมีอัตราที่สูงกว่า หากพิจารณาเฉพาะพยางค์ปิด ก็จะพบว่าการเลือกรูปสระไม่ได้เป็นไปตามแนวทางเดียวกับหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถานเท่าใดนัก ตารางสรุปข้างล่างนี้แสดงให้เห็นอย่างชัดเจนว่าในพยางค์ปิดนั้น ถึงแม้ว่าพยัญชนะสะกดจะเป็นเสียงอโฆชะก็ตาม การเลือกรูปสระเสียงยาวก็ยังปรากฏให้เห็นอยู่เป็นจำนวนมาก หลักเกณฑ์ฯ จะกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงสั้นสำหรับพยางค์ปิดที่ลงท้ายด้วยพยัญชนะอโฆชะ แต่กลับพบการใช้รูปสระเสียงยาวในอัตราที่สูงกว่ารูปสระเสียงสั้น และสระบางเสียงยังทับศัพท์เป็นรูปสระเสียงยาวทั้งหมดอีกด้วย อาจกล่าวได้ว่าเสียงพยัญชนะสะกดไม่ได้มีบทบาทสำคัญในการกำหนดรูปสระเสียงสั้นหรือรูปสระเสียงยาวเท่าใดนัก ส่วนในกรณีของพยัญชนะสะกดโฆชะนั้น แนวโน้มส่วนใหญ่ก็ยังคงเป็นการเลือกรูปสระเสียงยาว แต่ก็ยังพบการใช้รูปสระเสียงสั้นปะปนอยู่ด้วย ถึงแม้ว่าจะมีอัตราน้อยกว่าอย่างมากก็ตาม ดังนั้นจะเห็นได้ว่าถึงแม้จะพิจารณาในรายละเอียดส่วนไหนก็ตาม แนวโน้มการเลือกรูปสระเสียงยาวนั้นก็ยังสูงกว่ารูปสระเสียงสั้น

ตารางที่ 15

สรุปการใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวในพยางค์ปิดโดยมีเงื่อนไข

		พยางค์ปิด			
		อโฆชะ		โฆชะ	
		สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว	สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว
[a]	183 (100%)	13 (7.1%)	28 (15.3%)	25 (13.66%)	117 (63.94%)
[i]	90 (100%)	26 (28.9%)	9 (10%)	27 (30%)	28 (31.1%)
[u]	26 (100%)	0 (0%)	5 (19.23%)	0 (0%)	21 (80.77%)
[y]	17 (100%)	8 (47.06%)	0 (0%)	1 (5.88%)	8 (47.05%)
[ɛ]	111 (100%)	2 (1.8%)	8 (7.21%)	1 (0.90%)	100 (90.09%)
[ɔ]	58 (100%)	2 (3.45%)	12 (20.69%)	1 (1.72%)	43 (74.14%)
รวม	485 (100%)	51 (10.52%)	62 (12.78%)	55 (11.34%)	317 (65.36%)

ตารางที่ 16

การใช้รูปสระเสียงสั้นและสระเสียงยาวระหว่างเสียงพยัญชนะอโฆมะและพยัญชนะโฆมะ

	จำนวนพยางค์ ร้อยละ (%)	สระเสียงสั้น	สระเสียงยาว
อโฆมะ	113 (100%)	51 (45.13%)	62 (54.87%)
โฆมะ	372 (100%)	55 (14.78%)	317 (85.22%)

รูปสระเสียงสั้นมักปรากฏที่ตำแหน่งไม่เน้นเสียง และในตำแหน่งนี้มักพบการเติมเสียงพยัญชนะสะกดเพิ่มเข้าไปที่ท้ายพยางค์หน้าและส่งผลให้พยางค์เปิดที่นำหน้ามา กลายเป็นพยางค์ปิด เมื่อโครงสร้างของพยางค์เปลี่ยนไป จึงมีโอกาสที่จะเกิดรูปสระเสียงสั้นมากขึ้นตามไปด้วย ทั้งนี้ก็ต้องขึ้นอยู่กับเสียงพยัญชนะสะกดที่เพิ่มเข้ามา ตามหลักการแปลงเสียงของภาษาฝรั่งเศสนั้น สระในพยางค์เปิดจะแปลงเสียงด้วยความยาวปกติ ไม่ได้ลากยาวเหมือนกรณีของพยางค์ปิด ดังนั้นหลักเกณฑ์การทับศัพท์จึงเป็นไปในทิศทางที่สวนทางกัน นักแปลอาจคุ้นเคยกับการแปลงเสียงตามแบบอย่างภาษาฝรั่งเศส ดังนั้นจึงเลือกที่จะทับศัพท์ตามสิ่งที่คุ้นเคย จากศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลทั้งหมด อาจกล่าวได้ว่าไม่มีหนังสือเล่มใดยึดหลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสของราชบัณฑิตยสถานเลย อาจมีการทับศัพท์ของบางเสียงยึดหลักเกณฑ์ที่ทางราชบัณฑิตยสถานกำหนดขึ้นเป็นแนวทาง แต่ส่วนใหญ่แล้วมักจะไม่นำไปเป็นระบบเท่าใดนัก ปัจจัยสำคัญอย่างหนึ่งที่ช่วยกำหนดแนวทางของการทับศัพท์ให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันก็คือ อักษรวิธีของภาษาไทยซึ่งทำให้รูปแบบของคำทับศัพท์สอดคล้องกันในหนังสือทุกเล่ม

หลักเกณฑ์การทับศัพท์ของสระหลายเสียงมีความสลับซับซ้อนอย่างมาก จึงจำเป็นต้องมีความรู้หรือความเข้าใจเกี่ยวกับสัทศาสตร์และสัทวิทยาภาษาฝรั่งเศสมากพอสมควรที่จะสามารถถอดเสียงออกมาได้อย่างถูกต้อง เพราะการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวต้องขึ้นอยู่กับโครงสร้างของพยางค์และลักษณะโฆมะหรืออโฆมะของพยัญชนะสะกดที่ตามมา เงื่อนไขอันสลับซับซ้อนอาจเป็นสาเหตุที่ทำให้คำทับศัพท์ไม่ได้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ดังกล่าว การทับศัพท์สระบางเสียงก็ไม่ได้มีความสลับซับซ้อนใด ๆ เนื่องจากกำหนดให้ใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวอย่างไม่มีเงื่อนไข แต่ก็ยังพบว่าคำทับศัพท์กลับไม่ได้เป็นไปตามหลักเกณฑ์เลย เมื่อต้องใช้รูปสระเสียงสั้น กลับพบการใช้รูปสระเสียงยาวมากกว่า หรือเมื่อต้องใช้รูปสระเสียงยาว กลับพบการใช้รูปสระเสียงสั้นมากพอ ๆ กัน อาจกล่าวได้ว่า นักแปลส่วนใหญ่มักทับศัพท์ตามความเข้าใจของตนเองมากกว่าจะอาศัยหลักเกณฑ์การทับศัพท์ของราชบัณฑิตยสถาน ดังจะเห็นได้จากการทับศัพท์ของคำเดียวกับคำทับศัพท์ในตัวอย่างของหนังสือหลักเกณฑ์ฯ ก็ยังมีรูปแบบที่แตกต่างออกไป หากต้องการถอดเสียง

ตามหลักการอ่านที่แท้จริงของภาษาฝรั่งเศสแล้ว จะต้องไม่ใช้รูปสระเสียงยาวในพยางค์ที่ไม่เน้นเสียงเลย การใช้สระเสียงยาวจะทำให้ห่างไกลจากการเปล่งเสียงที่แท้จริงอย่างมาก การใช้รูปสระเสียงสั้นทั้งหมดในตำแหน่งไม่เน้นเสียง สามารถนำไปใช้ได้กับพยางค์เปิดของคำทับศัพท์โดยไม่มีปัญหา ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับการเปล่งเสียงที่เดียวนัก แต่ในพยางค์ปิดแล้ว อักษรวิธีของภาษาไทยก็ไม่เอื้ออำนวยต่อการใช้รูปสระเสียงสั้นกับอักษรพยัญชนะสะกดบางตัว เช่น อักษรสะกด “ร” ในรูปเขียนสะกด *อรร อรร อรร โอรร อรร* การเลือกใช้รูปสระเสียงยาวจึงเป็นวิธีการแก้ปัญหาเรื่องอักษรวิธีของภาษาไทย ถึงแม้ว่าจะไม่ตรงกับการเปล่งเสียงสระที่แท้จริงอีกประการหนึ่ง คำทับศัพท์มีไว้เพียงเพื่อให้รูปแบบอักษรเป็นเนื้อเดียวกับข้อความอื่น ๆ หรือเป็นระบบอักษรแบบเดียวกัน

ท้ายสุด การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศสตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดโดยราชบัณฑิตยสถาน โดยสมบูรณ์แบบ ยังคงต้องใช้เวลาอีกนานหรืออาจจะเป็นไปได้ยากมาก เพราะหลักเกณฑ์บางข้อก็ขัดแย้งกับการเปล่งเสียงที่แท้จริง และสิ่งที่สำคัญที่สุดก็คือ นักแปลส่วนใหญ่ยังคงติดอยู่กับการถอดอักษรมากกว่าการถอดเสียง ดังจะเห็นได้จากการที่ยังคงใส่อักษรการันต์หรืออักษรที่ไม่เปล่งเสียงเข้ามาด้วย หลักเกณฑ์เกี่ยวกับการเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวอาจจะต้องปรับเปลี่ยนให้ง่ายขึ้นและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั้งหมด เพราะไม่ว่าจะเลือกใช้รูปสระเสียงสั้นหรือสระเสียงยาวก็ไม่ได้สะท้อนถึงการเปล่งเสียงที่แท้จริงมากนัก หลักเกณฑ์การทับศัพท์ พ.ศ. 2535 น่าจะเป็นแนวทางที่ง่ายต่อการนำไปใช้ เพราะสระส่วนใหญ่ทับศัพท์ออกมาเป็นเสียงยาวเกือบทั้งหมดโดยไม่ต้องอาศัยหลักการทางสัทศาสตร์หรือสัทวิทยาให้ยุ่งยาก นอกจากนั้นแล้วยังใกล้เคียงกับแนวโน้มของการทับศัพท์ของเหล่านักแปลอีกด้วย แน่นอนว่าสระเสียงยาวอาจจะไม่ตรงกับการเปล่งเสียงของคำภาษาฝรั่งเศสเท่าใดนัก แต่ก็ไม่ได้หมายความว่า การใช้สระเสียงสั้นจะตรงกับภาษาฝรั่งเศสไปมากกว่ากัน

เอกสารอ้างอิง/References

- กามูส์ อัลแบร์ต. (2558). *เทพตำนานซีซีฟ* (วิภาดา กิตติโกวิท, ผู้แปล). มูลนิธิหนังสือเพื่อสังคม. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1942).
- กามูส์ อัลแบร์ต. (2562). *การเนรเทศและอาณาจักร* (กรรณิกา จรรย์แสง และคณะ, ผู้แปล). สามัญชน. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1957).
- โคแล็ต. (2565). *นั่งแมวเหมียว* (อริยา ปานเจริญ, ผู้แปล). ภาพพิมพ์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1933).
- ฌีต อ็องเดร. (2565). *มโนธรรมกลับด้าน* (พิริยะดิศ มานิตย์, ผู้แปล). อ่าน ๑๐๑. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1902).
- ดูมาส์ อเล็กซองดร์. (2560). *ดาร์ตากับสามทหารเสือ* (วัลยา วิวัฒน์สร, ผู้แปล). มติชน. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1844).
- ดูราส มาร์เกอริต. (2558). *ชั่วรักอังกฤษ* (สายัณห์ แดงกลม, ผู้แปล). อ่าน. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1967).
- ดูราส มาร์เกอริต. (2560). *โมเดราโต กันตานิเล* (กรกช อรุณพงษ์ไพศาล, ผู้แปล). อ่าน. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1958).
- คูว์อาแมล ฌอร์ฌ. (2565). *คำสารภาพเที่ยงคืน* (บัญชา สุวรรณานนท์, ผู้แปล). ไลบรารี เฮาส์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 1920).
- มาลชีเยอ มาเรียส. (2565). *จักรกลของหัวใจ* (กชกร นิชากร, ผู้แปล). ภาพพิมพ์. (ต้นฉบับพิมพ์ปี 2007).
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2535). *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส เยอรมัน อิตาลี สเปน รัสเซีย ญี่ปุ่น อาหรับ และมลายู ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. ผู้แต่ง.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2555). *หลักเกณฑ์การทับศัพท์ภาษาฝรั่งเศส ฉบับราชบัณฑิตยสถาน*. ผู้แต่ง.
- Béchéade, H.-V. (1989). *Phonétique et morphologie du français moderne et contemporain*. Puf fondamental.
- Léon, P. R. (1961). *Prononciation du français standard*. Didier.
- Malmberg, B. (1972). *Phonétique française*. Hermods.